

SXEDIO.764

14.3.1964: ΠΕΡΙΠΛΕΚΕΤΑΙ Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ. Η ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΠΡΟΣΦΕΥΓΕΙ ΚΑΙ ΠΑΛΙ ΣΤΟΝ ΟΗΕ, ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΟΛΕΜΙΚΑ ΑΠΟΠΛΕΟΥΝ ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, ΕΝΩ Η ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΕΘΝΟΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΕΙ ΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΝΑ ΕΠΕΜΒΕΙ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΑΝ ΚΡΙΝΕΙ ΣΚΟΠΙΜΟ

Με την τουρκική διακοίνωση της **13ης** Μαρτίου για επέμβαση στην Κύπρο αν δεν σταματούσε η αιματοχυσία στην Κύπρο τα πράγματα έφθασαν σε σημείο χωρίς επιστροφή.

Ωστόσο η Τουρκία συγκρατήθηκε από τρεις έντονες αντιδράσεις και παρεμβάσεις: Από τα Ηνωμένα Έθνη, την Ελλάδα και τη Ρωσία.

Το ΝΑΤΟ δεν ήθελε με κανένα τρόπο έκρηξη στη νοτιοανατολική του πτέρυγα και περισσότερο ανάμιξη της Ρωσίας στα εσωτερικά της Κύπρου, πράγμα που θα δημιουργούσε νέα προβλήματα.

Αλλά οι συνεχείς απειλές, και η στάση των δυτικών ένασντι της Κύπρου, έσπρωχναν ολοένα και περισσότερο την Κυπριακή Δημοκρατία, στην αγκαλιά της Ρωσίας, η οποία υποστηριζε ανοικτά τις θέσεις της.

Στη **1** το πρωί της **14ης** Μαρτίου συνήλθε το Συμβούλιο Ασφαλείας σε έκτακτη συνεδρία του, ύστερα από νέα προσφυγή της Κύπρου μετά τις τουρκικές απειλές για επέμβαση.

Στη συνεδρία του Συμβουλίου Ασφαλείας μίλησε πρώτος ο Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ Ου Θαντ, ο οποίος ανακοίνωσε ότι προχωρούσαν οι προσπάθειες του για το σχηματισμό της Ειρηνευτικής Δύναμης για την Κύπρο.

Είπε επίσης ότι ενημερώθηκε από την Κυπριακή Κυβέρνηση για την τουρκική διακοίνωση και ανακοίνωσε ότι μόλις πληροφορήθηκε το γεγονός αυτό συναντήθηκε με τον τούρκο αντιπρόσωπο, τον οποίο κάλεσε να διαβιβάσει στην Κυβέρνηση του τη σοβαρότατη ανησυχία του και την επείγουσαν έκκληση

του για επίδειξη μετριοπάθειας.

Είμαι σε θέση να σας ανακοινώσω, είπε ο Ου θάντι, ότι τα πρώτα στρατεύματα από τον Καναδά θα βρίσκονται σύντομα στην Κύπρο, ήδη δε βρίσκεται καθ' οδόν η προς τη νήσο η πρώτη ομάδα Καναδών αξιωματικών, η οποία αναμένεται στη νήσο σήμερα.

Ο αντιπρόσωπος της Κύπρου Ζήνων Ρωσσίδης αναφέρθηκε στη νέα τουρκική απειλή και είπε ότι στην Κύπρο υπάρχει τεταμένη κατάσταση εάν δεν γίνει ειςβολή σήμερα, θα γίνει μια άλλη νύκτα, λόγω των επιδιώξεων της Τουρκίας να διαμελίσει τη νήσο.

Ο Ρωσσίδης είπε ότι η αξίωση της Τουρκίας για ομοσπονδιακό κράτος ισούται με διαμελισμό.

Ο Ζήνων Ρωσσίδης είπε ότι το Συμβούλιο Ασφαλείας έπρεπε να εγγυηθεί την ασφάλεια της Κυπριακής Δημοκρατίας και ανακοίνωσε ότι θα υπέβαλλε ψήφισμα με το οποίο θα ζητείτο η εγγύηση της ανεξαρτησίας και της εδαφικής ακεραιότητας της Κύπρου από το Σώμα.

Ο Τούρκος αντιπρόσωπος Μενεμεντζιόγλου ανέκοψε πρύμνα και προσπαθώντας να δικαιολογήσει την ενέργεια της χώρας του είπε ότι δεν απέστειλε τελεσίγραφο στην Κύπρο αλλά προειδοποίηση εν ονόματι των αρχών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων προς τερματισμόν της αιματοχυσίας.

Ο σοβιετικός αντιπρόσωπος Νικολάϊ Φεντορένκο αναφέρθηκε στην άρνηση της Τουρκίας προηγουμένως να δεσμευθεί ότι δεν επρόκειτο να επέμβει στην Κύπρο και πρόσθεσε:

Δεν είναι καιρός για μακρυγορία, διότι η κατάσταση επείγει και επίκειται ειςβολή στην Κύπρο. Το Συμβούλιο Ασφαλείας δεν μπορεί να αγνοήσει τις τουρκικές ενέργειες και πρέπει να λάβει τα δέοντα μέτρα ώστε να βοηθήσει ένα μέλος του ΟΗΕ να εφαρμόσει τις πρόνοιες του Καταστατικού Χάρτη και να υπενθυμίσει ότι οι αποφάσεις του Σ. Α. πρέπει να εκπληρώνονται. Θέλω να τονίσω ότι οι Σοβιετικοί ηγέτες επιθυμούν να προειδοποιήσουν για τις σοβαρές συνέπειες στρατιωτικής ειςβολής στην Κύπρο.

Τελικά το Συμβούλιο Ασφαλείας ενέκρινε ένα νέο ψήφισμα για την Κύπρο (**187**), με το οποίο επαναβεβαίωσε τις προηγούμενες θέσεις του και καλούσε τα κράτη μέλη να απόσχουν από οποιανδήποτε απειλή εναντίον της Κύπρου και το Γενικό Γραμματέα να προχωρήσει στην εφαρμογή του προηγούμενου ψηφίσματος της 4ης Μαρτίου που πρόβλεπε τη σύσταση Ειρηνευτικής Δύναμης για την Κύπρο.

Ανέφερε το ψήφισμα:

Το Συμβούλιο Ασφαλείας,

Αφού άκουσε τις δηλώσεις των Αντιπροσώπων της Κυπριακής Δημοκρατίας, της Ελλάδας και της Τουρκίας,

Επανεβεβαίωνοντας το ψήφισμα **186 (1964)** της 4ης Μαρτίου **1964**

Εκφράζοντας βαθιά ανησυχία για τις εξελίξεις στην περιοχή,

Σημειώνοντας την πρόοδο που ανέφερε ο Γενικός Γραμματέας αναφορικά με την εγκατάσταση ειρηνευτικής δύναμης των Ηνωμένων Εθνών στην Κύπρο,

Σημειώνοντας τη διαβεβαίωση του Γενικού Γραμματέα ότι η Ειρηνευτική Δύναμη των Ηνωμένων Εθνών στην Κύπρο που προβλέπεται στο Ψήφισμα **186 (1964)** της 4ης Μαρτίου **1964**, πρόκειται να εγκατασταθεί και ότι προκεχωρημένες μονάδες της Δύναμης αυτής είναι ήδη καθ' οδόν προς την Κύπρο,

1. Επανεβεβαιώνει την προτροπή του στα κράτη μέλη, σύμφωνα με τις υποχρεώσεις τους δυνάμει του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, να απέχουν απο οποιαδήποτε ενέργεια ή απειλή ενέργειας που είναι ενδεχόμενο να επιδεινώσει την κατάσταση στην Κυρίαρχη Κυπριακή Δημοκρατία ή να θέσει σε κίνδυνο τη διεθνή ειρήνη.

2. Παρακαλεί το Γενικό Γραμματέα να προωθήσει τις προσπάθειες του για εφαρμογή του ψηφίσματος του Συμβουλίου Ασφαλείας **186 (1964)** της 4ης Μαρτίου **1964** και παρακαλεί τα κράτη μέλη να συνεργαστούν με το Γενικό Γραμματέα προς τον σκοπό αυτό.

Ενώ πραγματοποιείτο η συνεδρία του Συμβουλίου Ασφαλείας στην Ελλάδα οι ένοπλες δυνάμεις τέθηκαν

σε κινητοποίηση ενώ πληροφορίες από τη Θεσσαλονίκη ανέφεραν ότι είχαν φορτωθεί σε ελληνικά οχηματαγωγά άρματα μάχης και ότι αυτά απέπλευσαν από τη Θεσσαλονίκη προς άγνωστη κατεύθυνση.

Ταυτόχρονα ο Υπουργός Εξωτερικών Κωστόπουλος κάλεσε στο γραφείο του τον Τούρκο πρεσβευτή και αργότερα δήλωσε:

"Συνηντήθημεν μετά των πρεσβευτών της Τουρκίας των Ηνωμένων Πολιτειών και της Βρετανίας και συνεζήτησα μετ' αυτών την διαβιβασθείσαν προς ημάς και τας ενδιαφερομένας χώρας Βρετανίαν και Ηνωμένας Πολιτείας διακοίνωσιν της τουρκικής Κυβνήσεως. Επανέλαβον προς τον Τούρκον πρεσβευτήν δήλωσιν μου ότι δεν υπάρχει Ελληνική Κυβέρνησις ήτις δυναται να ανεχθή μονομερή επέμβασιν εις Κύπρον χωρίς άμεσον αντίδρασιν της Ελλάδος".

Τα σοβαρότερα όμως θα ακολουθούσαν. Γιατί στις 14 Μαρτίου, ο Ρώσος Πρωθυπουργός Νικήτα Κρούστσεφ, ο οποίος λίγες μόλις ημέρες προηγουμένως συναντήθηκε στη Μόσχα με τον Κύπριο Υπουργό Εμπορίου Ανδρέα Αραούζο, ο οποίος είχε ζητήσει επίσημα την αγορά ρωσικού στρατιωτικού υλικού για τις ανάγκες της Κυπριακής Δημοκρατίας, ανοίγοντας έτσι την αγορά της Ρωσίας προς την Κύπρο, παρενέβη αποφασιστικά και σε ένα νέο προσωπικόν μήνυμά του στον Πρόεδρο Μακάριο τον διαβεβαίωσε για τη ρωσική συμπαραστάση στις γραμμές που είχε εκφράσει ο Φεντορένκο στα Ηνωμένα Έθνη.

Ωστόσο η Τουρκία, παρά τις προειδοποιήσεις, σε μια κίνηση επίδειξης δυνάμεως προχώρησε και ολοκλήρωσε τις αποφάσεις της και στις 16 Μαρτίου η Εθνοσυνέλευση της χώρας εξουσιοδότησε την Κυβέρνηση όπως προχωρήσει στη διενέργεια απόβασης στην Κύπρο εάν θεωρούσε τούτο αναγκαίο.

Ταυτόχρονα η Τουρκία ανακοίνωσε ότι κατάγγελλε την εμπορική και ναυτική συμφωνία του 1930 με την Ελλάδα.